

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Niemce. — Prusy. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń 7. stycznia. Jutro d. 8. stycznia 1850 wyjdzie w Wiedniu i rozestany będzie X. zeszyt przeszłego rocznika (1849), który d. 31. grudnia 1849 wyszedł tymczasowo tylko w niemieckim wydaniu, teraz w dziesięciu językach, następnie III. i IV. zeszyt dziennika rządowego ustaw państwa z roku bieżącego 1850, a mianowicie III. zeszyt tymczasowo tylko w niemieckim języku, a IV. zeszyt we wszystkich dziesięciu językach.

Sprostowanie.

W Nrze 204 gaz. lwows. z roku zeszłego, zamiast: „gmina Bursztyn 15zlr. 18kr.“ ma być „parafianie kościoła ob. łac. za przyczynieniem się ks. proboszcza Święcickiego: 15zlr. 18kr.

Dary patryotyczne.

Lwów. Wykaz dobrowolnych darów, które z obwodu Tarnowskiego wpłynęły na założenie prowincjonalnego funduszu inwalidów w Galicyi.

Dziengelowski mandataryusz dał 10r., konsystorz Tarnowski 67r., Henryk Brandt właściciel dóbr 77r. 2kr., Rozalia Riegel żona kapitana 20r., August R. Merkl przełożony obwodu 15r., Józef Weimes inżynier obwodowy 5r., Wojciech Konarski sekret. obwodowy 2r., Wilhelm R. Merkl komis. obwodowy 2r., Edward Strasser praktykant koncepcyjowy 2r., Antoni Sacharek kasyer obwod. 2r., Grzegorz Lippay kas. obw. 2r., Kopystyński pisarz urzędowy 1r., Bezimienna 1r., Marcei Trojanowski kancelista obwodowy 5r., Michał Gruszczyński kanc. obwodowy 1r., Spadkobiercy Józefa Roller 6r., Antoni Gruber rachmistrz obwodowy 1r., Kaz. Kolbuszewski registr. obw. 1r., Bystrony kalk. obw. 1r., Gmina Plesna 3r. 2kr., proboszcz Radwański 2r., dr. Piton w Dombrowie 2r., Terlecki mandataryusz 2r., Splawski Ignacy, mandataryusz 40kr., Starzewski justycyaryusz 2r., Franciszek Krzyż główny trafikant tytoniu i tabaki 1r. 20kr., żydowska gmina w Dombrowie 5r., Antoni Kalitowski kom. obwod. 5r., Andrzej Macher komis. obwod. 2r., Józef Du Vall kancelista obwod. 1r., Adolf Koziarski kanc. obwod. 1r., Karol Richter praktykant budowniczy 1r., Edward Kellermann lekarz obwod. 5r., Ignacy Lenkiewicz komis. obwod. 2r., Franciszek Winkler komis. obwod. 5r., Grzegorz Dörfel komis. obwod. 10r., Edward Poh komis. obwod. 5r., Felix Roziecki kancelista obwod. 1r., Józef Winkler kanc. obwod. 1r., Feliks Hryniewicz chirurg obwod. 1r., Bezimienny z Niedźwiady 2r., gmina Trześnia 14r., gmina Wola Mielecka 3r. 12kr., kawaler Bobrowski właściciel dóbr 2r., hrabia Romer właściciel dóbr 1r., Prohazka właściciel dóbr 1r., hrabina Henryka Kuczkowska właścicielka dóbr 1r., Antoni Wojtyga 30kr., Aron Fink 1r., Uzarski mandataryusz 30kr., Chaskel Kukuk, Bereznicki i Berl Abraham po 30kr. razem 1r. 30k., Małcki, Flögel i Bukiewicz po 15kr. razem 45kr., Steczkowski 1r., pierwszy galicyjski inspektorat mapowania 14r., Józef Bieniaga proboszcz 5r., Stanezykiewicz wikary 40kr., Deissenberg mandataryusz 2r., załoga wojskowa w Tarnowie 70r. 20kr., gmina Rzędzianowice 4r., Laskowski radzca sądu szlacheckiego 10r., Alexander Oraczewski radzca tegoż sądu 5r., Ber. Prochazka radzca tegoż sądu 5r., Józef Schabenbeck, rad. tegoż sądu 5r., Czemeryński sekr. tegoż sądu

1r., Józef Ościstawski sekretarz foralny 2r., Ignacy Kummer protokolista rady 2r., Franciszek Omeys protok. rady 5r., Józef Jaworski protok. rady 30kr., Józef Hubert aktuaryusz sądu kryminal. 4r., Włodzimierz Dulemba aktuaryusz tegoż sądu 1r., Edward Gedl aktuaryusz tegoż sądu 1r., Adolf Arzt auskultant tegoż sądu 1r., Józef Hawliczek auskult. tegoż sądu 30kr., Karol Smietański 11kr., Kasper Pelinka dyrektor registr. 1r., Alexander Dzikowski registrator 2r., Karol Płoński kancelista 1r., Leon Bełzowski kancelista 1r., Konstantyn Lisowski 1r., Kanceliści Tormassy, Piątkiewicz, Misiurini po 15kr. razem 45kr., Kanceliści Kucharski i Ponięto po 30kr. razem 1r., registrant Czyzewicz 30kr., dyrektor foralnego expedytu Józef Elsner 18kr., kancelista Baldini 40kr., kancelista Ludwik Tobis 6kr., August Patelski protokolista 30kr., adjunkt protokołu Jul. Lisiecki 1r., Józef Godlewski rewident rachunków pupilarnych 1r., Józef Darski rewident rach. pupil. 1r., Józef de Schenk adjunkt fiskalny 5r., krajowy i sądowy adwokat dr. Wojciech Bاندrowski z godłem: „licet desunt vires, tamen laudanda voluntas“ 15kr., krajowy i sądowy adwokat Hoborski 2r., Franciszek Knobloch komis. budowania gościńców 2r. 10kr., inspektorowie dróg Brettner i Regolini po 1r., razem 2r., inspektorowie dróg Antoni Wolf i Wiktor Müller po 1r. razem 2r., inspektor drogowy Wacław Rużyczka 1r., Józef Flaszynski polir. budowania okrętów 1r., pomniejsze personale budowania gościńców 3r. 50kr.

Lwów, 3. stycznia. Gr. kat. proboszcz w Szmitkowie, Jan Decykiewicz złożył na wsparcie unieszczęśliwionych przez rewolucyę węgierską Serbów 30zlr., na fundusz inwalidów wojskowych 18zlr., a dla przyszłego galicyjskiego instytutu ślepych 4rz. m. k.

C. k. rząd krajowy ma sobie za miły obowiązek podać te szczerze dary z wyrazem podziękowania do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

Sprostowanie.

W num. 4. Gaz. Lwowskiej pod rubryką sprawy krajowe (II. wykaz darów dla pogorzalców Brodzkich we Lwowie zebranych) w wierszu 16. zamiast Dr. Stecher 20 kr.; ma być: Dr. Stecher 20zlr. m. k.

Wiedeń, 4. stycznia: „Lloyd“ pisze co następuje: Znowu wyszedł jeden z owych projektów rady ministeryalnej przedłożonych Cesarzowi, które stanowią epokę w dziejach organizacyi nowej Austryi. Zawarte są w nim główne zarysy dla konstytucyi większej części krajów koronnych. Znowu uczyniono wielki krok naprzód na drodze konstytucyjnej.

Na wstępie rozprawy robią ministrowie pogląd na czynności rządu od czasu ogłoszenia konstytucyi marcowej. Jestto słusne uczucie zasługi, z jakim doradcy korony stają przed Monarchją by wyliczyć czyny, któremi władza wykonawcza, na którą prowizorycznie także przeniesiono władzę prawodawczą, dotrzymała znacznej części przyrzeczeń uczynionych ludom Austryi. Pomimo wewnętrzną i zewnętrzną wojnę, pomimo niepomyślnego stanu finansów i tysiącznych przeszkód wywołanych przez chaotyczny nieład w stosunkach większej części monarchyi, wzięto się do dzieła reorganizacyi państwa i przeprowadzono je prawie zupełnie do skutku. Ministeryum wylicza z wewnętrznym zaspokojeniem znakomite czyny przez siebie wykonane, a my uważamy to jako dostateczne usprawiedliwienie w obec lekkich i lekomyślnych słów, jakeimi przeciw ministerstwu występowano. Wszystko co tylko było podobnem zostało uskutecznione.

Od marca roku zeszłego żaden dokument stanu niezdolał w równym stopniu uspokoić poważnego męża i myślącego polityka jak właśnie pismo o którym mowa. Zawiera ono główne zarysy, według których nastąpi uzupełnienie konstytucyi marcowej. Motywuje ono zasady, które się mają stać ustawami zasadniczymi całego państwa. Ręczymy obszerniej reprezentacyę interesów, które w ustawie konstytucyjnej w słabych i niewyraźnych zarysach były oddane. Nadaje naszej organizacyi państwa wybitny charakter, którym się różnił będzie belgijskiej, od pruskiej i innych nowożytnych konstytucyj. Obszerne

pole jest obecnie otwarte dla poważnej krytyki politycznej, naszą rzeczą jest obrabiać je starannie. Łatwo pojąć iż w dzień ogłoszenia tego dokumentu stanu niemożliwym się jeszcze przygotować do jego rozbioru. Do tego trzeba więcej aniżeli pospiesznego poglądu, trzeba do tego głębokiej rozważki.

Pierwsza konstytucja krajowa, którą jutro będziemy oglądać, poda nam sposobność do wystąpienia przed czytelnikami naszymi z uzasadnionem zdaniem o najnowszym rozwoju naszej publicznej organizacji.

(O sejmach krajowych. — O konstytucji dla Austrii powyżej Anizy. — Konstytucja dla Salzburgu. — Najnowsze prace w ministerjum sprawiedliwości.)

Wiedeń, 5. stycznia. Bez głębokiego rozbioru zadań, których rozwiązanie polecone jest sejmom krajów koronnych, rozpoznać można, że te zadania po większej i najgłówniejszej części w innych państwach należą do ogólnego prawodawstwa. Kwestya terytoryalnego podziału kraju, równie jak łączenia terytoryalnego należy bezwarunkowo do najgłówniejszych w państwie, sprawa ubogich i dobroczynności zasługuje być dyskutowaną w największych i najznakomitszych parlamentach; i w samej istocie prawodawstwo angielskie zajmowało się pierwszą z rzeczonych gałęzi bardzo często i przez dłuższy czas; problem kultury krajowej nakoniec jest niezmiernie ważnym dla Austrii; od szczęśliwego bowiem rozwiązania onego zależy dobry byt materyalny całego państwa i pomyślna przyszłość. Przy takiej ważności przeznaczonemu sejmom krajowym zakresu działania, rozumiało się samo przez się, że dla sejmów tych ten sam postanowiono census, który przepisany jest dla sejmów państwa. Według naszego zdania może to postanowienie wydawać się niedostatecznym chyba tylko tej partji, która i teraz jeszcze mimo gorzkich i krwawych doświadczeń z najnowszych czasów nieprzestaje obstawać przy iluzji powszechnego prawa wyborowego. Wyznawcy zaś politycznego aksjomatu, iż wykonywanie praw konstytucyjnych powinno iść w miarę politycznego uzdolnienia, zgodzą się na to bez wątpienia.

Dowiadujemy się, że jutro wyjdzie XII zeszyt rządowego dziennika ustaw państwa. Zawiera on konstytucję dla kraju koronnego Austrii powyżej Anizy. W głównych punktach zgadzają się dokumenta dla obojga części całego arcyksięstwa austriackiego, tylko w lokalnych stosunkach zachodzi różnica. Stosownie do mniejszej ludności kraju powyżej Anizy rozpada się szema ciał wyborczych na następujące numeryczne proporcje: 15 deputowanych płacących najwyższy podatek, 17 z gmin miejskich, 16 z gmin wiejskich.

Konstytucja Salzburgu będzie publikowana dnia 8 b. m. Numeryczną proporcję deputowanych dla tego kraju koronnego postanowiono w liczbach 7 — 8, — 6, według znanych kategorii.

W Ministerjum sprawiedliwości pracują energicznie nad przeprowadzeniem jawnej i ustnej procedury i sędziów przysięgłych w sprawach kryminalnych. Prokuratorowie państwa dla niższej Austrii mają już być mianowani. W Wiedniu ma nim być radzca kryminalny p. Lammer. (Kor. lit.)

(Statystyka Wiednia. — Rozporządzenie ministeryalne. — Najnowsze wiadomości z Rzymu.)

Wiedeń, 6. stycznia. Konskrypcya stołecznego miasta Wiednia wykonana przez okręgowe komisaryaty c. k. kapitaństwa miejskiego w roku 1849 podaje następujące rezultaty: Według zebraanych w tej mierze dat statystycznych liczy Wiedeń z przedmieściami i z włościami za linią należąciami do wiedeńskiego obwodu policyi: 477.846 mieszkańców. Pomiedzy tymi jest co do miejsca urodzenia 460.888 krajowców i 16.958 cudzoziemców; co do religii: 458.162 katolików 8.173 protestantów, 10.670 żydów, 820 greków i 21 mahometanów. Ludność ta mieszka w 13.772 domach. Miasto i przedmieścia mieszczą w sobie 383.095 indywiduów, mianowicie 368.064 krajowców i 15.031 cudzoziemców; co do religii 365.927 katolików, 6.734 protestantów, 9.627 żydów, 786 greków i 21 mahometanów. W porównaniu z poprzedzającą konskrypcją z roku 1846 okazuje się zmniejszenie ludności o 24.885 mieszkańców, przyczyna tego zmniejszenia leży w politycznych zdarzeniach roku 1848 i 1849 równie jak w epidemiach (cholera i tyfus), które w przeszłych dwóch latach mocniej jak kiedy indziej panowały. Ludność Wiednia i przedmieść mieszka w 8.903 domach i składa się z 97.605 tak zwanych głównych a 99.878 podrzędnych partyj mieszkających. Liczba domów powiększyła się od roku 1846 do 1849 o 147, a od roku 1843 do 1846 o 170.

Ministerjum wyznań i oświecenia rozporządziło dekretem z 12. grudnia r. z. aby nowe świadectwa frekwencji od kursu do kursu wydawane były na steplu sześciu krajcarowym.

Najnowsze wiadomości z Rzymu z dnia 28. grudnia donoszą, że wszystkich dowódców zbrojnych korpusów, które podczas republiki służbę pełniły, z kraju wodalono. Los ten dotyka 84 osób, między tymi są: Stuart, Lopez, Marescotti, Cerucci, Squarzonei itd. Wymieniony jest także Gallieno, który dnia 16. listopada 1848 dowodził gwardją obywatelską. Z wielką pewnością oczekują tam powrotu papieża około 15. stycznia. Salmi, obwodowy administrator w Jesi, wzbraniał się był kilkakrotnie publikować proklamację i rozkazy austriackich władz wojskowych. Z papierów znalezionych u niego przy przetrząsaniu domu zebrano dowody, iż zostawał w związku z emigrantami w Szwajcaryi. W skutku tego został przyaresztowany, i do Ankony odwieziony gdzie przed sąd wojenny ma być stawiony. (Kor. lit.)

(Sprostowanie mylnej pogłoski.)

Berno, 3. stycznia. Brünner Zeitung donosi: „Z Narodnych Nowin przeszła wiadomość w różne dzienniki, że niektórzy tutejsi obywatele podali prozbę do Jego Excelencyi pana Namiestnika, aby

przeszkodził przeniesionemu tutaj drukowaniu dziennika „Presse.“ Możemy z niezawodnego źródła zapewnić, że w całej tej pogłosce niema ani słowa prawdy.

(Deputacye do F. Z. Haynau. — C. k. pocztowa expedyca w Budzie przestaje być niezawisłą.)

Peszt, 2. stycznia. Jutro przedpołudniem podczas solennej publikacji konstytucji państwa, doręczy deputacya Jego Excelencyi Feldfeugmeisterowi i komendantowi armii Baronowi Haynau uchwalony adres hołdu król. wolnego miasta Pesztu. Do tej deputacyi przyłączy się druga, która Jego Excelencyi przedłoży prozbę, by raczył przyjąć dyplom na honorowego obywatela naszego miasta.

— Rok 1849 jest także dla c. k. poczty ważny, bo założona w roku 1749 z polecenia Cesarzowej Maryi Teresy c. k. pocztowa expedyca w Budzie przestała z ostatnim dniem 1849, przeto właśnie w sto lat, być niezawisłą władzą, gdyż od 1go stycznia 1850 będzie tylko manipulacyjnym oddziałem nowo kreowanej c. k. dyrekcji pocztowej. Ostatnim jej przełożonym, któremu zawdzięczała wiele ulepszeń, był zostający w powszechnem poważaniu c. k. główny dyrektor poczty Antoni Wilhelm Maly.

(Rozporządzenie urzędowe.)

Hermanstadt. Rozporządzenie do wszystkich komisarzy dystryktowych.

Wolno jest każdemu obrać sobie kogobądź do napisania zażaleń swoich, również nie można ograniczać drogi, aby się ktoś z pomijaniem pierwszych instancji, z swojemi zażaleniami prosto do wyższych władz udawał.

Dla oszczędzenia jednak wiejskiemu ludowi wydatków i konieczności oglądania się za pisarzem suplik, obeznania go powoli z przepisanim porządkiem, uniknienia niepotrzebnych rozpoznawań, indagacji, odprawy i daremnej pisaniny, powinny dystryktowe i obwodowe urzędy:

- Każdemu suplikantowi chętnie nadstawiać ucha, przedłożone na piśmie podanie w obecności suplikanta przeczytać, i obszernie wypytać go ustnie względem jego żądania.
- Jeżeli treść podania na piśmie nie zgadza się z ustną mową, jeżeli jest niezrozumiała lub niedokładna, należy ją natychmiast napisaniem protokołu dokładnie uzupełnić, i baczyć na to, by skarga dokładnie instruwana była.
- Nietrzeba nalegać na podawanie skarg pisemnych, i owszem należy oznajmić wiejskiemu ludowi, że ustne skargi wniesione być mogą.
- Na wniesione ustne skargi należy napisać protokół, z którym się potem, jak z każdym innym podaniem postąpi.
- Jeżeli skarga należy do urzędowania władzy, do której jest podana, należy ją zaraz wziąć do rozpoznania, i niezwłocznie wydać stanowczą rezolucję.
- Jeżeli skarga należała do zakresu innej władzy, należy ją natychmiast przesłać do przynależnej władzy, a suplikantowi oznajmić, dokąd się o dalsze dochodzenie swej sprawy ma udać.
- Obowiązkiem jest wszystkich organów rządowych dawać radę suplikantom, nauczać ich zrozumiale i życzliwie, i objaśnić im dokładnie cały stan sprawy.

To należy najszczególniej do niższych komisarzy obwodowych, którzy z powołania swego mają ciągle styczność z wiejskim ludem.

Otwarta, łagodna przychylność urzędników, obudzi zaufanie i powolność dla rządu, a działanie urzędników będzie z duchem praw zgodne.

Według tego ma przełożony sam postępować i rozkazać, aby podrzędne organa jak najściślej się do tego zastosowały.

Hermanstadt, 21. grudnia 1849.

Feldmarszał-lejtnant Ludwik Baron Wohlgemuth,
c. k. cywilny i wojskowy gubernator w Wielkiem Księstwie Siedmiogrodzkim.

(Obwieszczenie c. k. F. M. L. i Namiestnika prowincyj Lombardzkich.)

Medyolan, 1. stycznia. C. k. Fml. i Namiestnik prowincyj Lombardzkich wydał następujące obwieszczenie:

Powołany przez Cesarza Jego Mości na posadę Namiestnika i wojskowego komendanta Lombardyi, rozpocząłem z dniem dzisiejszym urzędowanie moje.

Mieszkańcy Lombardyi! Najszczerzem życzeniem naszego łaskawego Monarchy jest zagoić jak najspieszniej rany, któreście sami sobie zadali; aby święty spokój, zaufanie i pomyślność powróciły znowu do tych prowincyj, którym cały świat zazdrościł, i zebyscie się stali uczestnikami tych instytucyj, które innym krajom już są nadane.

Doświadczenie nauczyło was, dokąd czeze teorye prowadzą i jakie nieszczęście i nędzę za sobą wiodą. Tuszę, żeście się zrzekli tych iluzyj. Pokój podaje wam swą rękę. Pomagajcie mi w usiłowaniu moich zagładzenia wszelkiego śladu przeszłości.

Przedewszystkiem należy przywrócić poważanie prawa i skuteczne jego działanie. W tym zamiarze musi jeszcze przez niejaki czas być utrzymany stan wyjątkowy, wszakże wynikające ztąd rozporządzenia nie będą bynajmniej dla spokojnych obywateli uciążliwe.

Będę surowy, ale i sprawiedliwy. Każdemu potrzebującemu ochrony i wsparcia wolny jest do mnie przystąpić; w duchu ojcowskiego łagodnego sposobu myślenia naszego Monarchy dam wam wyraźnie dowody, że nie mam innego zamiaru, jak tylko wzmocnić i utrwalić pomyślność waszą.

Medyolan, 1. stycznia 1850.

Książę Karol Schwarzenberg,
c. k. F. M. L.

(Otwarcie wolnego portu na wyspie S. Giorgio.)

Wenecya, 2. stycznia. Wydanem temi dniami rozporządzeniem nakazał tutejszy c. k. cywilny i wojskowy gubernator, baron Puchner, urządzenie wolnego portu na wyspie S. Giorgio. Wyspa ta otrzymała z dniem 1. stycznia 1850 znaczenie wolnego portu. Wszyscy kupcy i liweranci muszą do 15. b. m. wykazać wszelkie zapasy krajowych i zagranicznych, tak pozwoionych jako też zakazanych towarów swoich nietylko w finansowej intendencji prowincjonalnej ale także urzędem cłowym w S. Giorgio albo też w Fordaco Tedeschi. Wykazane w ten sposób towary zagraniczne mogą potem albo za opłaceniem cła, albo też pod kontrolą być wywiezione po za okrąg cłowy. Wszelkie niezameldowane towary będą bez wszelkiej różnicy traktowane jako zagraniczne. Niektóre artykuły są wolne od opłaty cłowej. Z 1ym lutego 1850 ustanie znowu znaczenie wolnego portu w S. Giorgio, a wolna komunikacja z okręgiem cłowym będzie przywróconą napowrót. (Rchszg.)

Ameryka.

(Nowa konstytucja dla Kalifornii.)

Nowa konstytucja Kalifornii opiewa, że obie korporacje prawodawcze, senat i zgromadzenie, mają rozpocząć sesję swe każdego roku na pierwszym dniu poniedziałkowym miesiąca stycznia. Członkowie do zgromadzenia obierani być mają na jeden rok, do senatu zaś na lat dwa. Bezpośrednio przed wyborem swoim powinni już być zamieszkali w państwie od roku, a od sześciu miesięcy w hrabstwie w którym ich wybrano. Władzę sadowiczą reprezentuje wyższy trybunał sądowy, sądy dystryktualne, sądy w hrabstwach i sędziowie pokoju. Szkoły mają doznawać jak najliberalniejszego starania. Prawo nie dozwala rozwodów, pojedynków zabrania, również i loteryj. Pierwsza sesja parlamentu odbyć się ma w Puebla de San Jose, jako w tymczasowej siedzibie rządu. Kopie konstytucji przesłano generałowi Reilly, który sprawuje urząd gubernatora Kalifornii. Tenże ma ją przy pierwszej sposobności przesłać znowu prezydentowi Stanów Zjednoczonych. — Względem przyjęcia tej konstytucji, które prawdopodobnie nastąpi jednogłośnie, zajdzie rozstrzygnięcie na dniu 13. listopada. (D. R.)

Anglia.

(Podarunki noworoczne. — Nieporozumienie między rządem angielskim i portugalskim.)

Londyn, 2. stycznia. Wczoraj rozdawano w ujeżdżalni w Windsor w przytomności królowej, księcia Albrechta i królewskiej familii podarunki noworoczne, które królowa angielska ofiaruje ubogim, jako to: mięso, chleb, węgle, kartofle, bieliznę i suknie. Wieczór był familijny obiad w zamku Windsor na obchodzenie nowego roku. Dnia 8. b. m. odbędzie się w przytomności królowej zgromadzenie tajnej rady.

Między rządem angielskim a portugalskim zaszło znaczne nieporozumienie z powodu sukcesji, którą władze portugalskie wzbraniają się wypłacić angielskiemu poddanemu panu Croft. (P. S. A.)

Francya.

(Posiedzenie izby prawodawczej z dnia 2. stycznia.)

Paryż, 2. stycznia. Dzisiejsze posiedzenie izby prawodawczej zaczęło się miesięcznym wyborem wydziałów, poczem bez debaty przyjęto kilka ustaw tyczących się miejscowości. Następnie przystąpiła izba do dyskusji nad projektem ustawy względem modyfikacji artykułu 772 kodexu kryminalnej indagacji. Artykuł ten postanawia formalności, których się wymaga przy wykonaniu wyroków in contumaciam. Komisja sformułowała swój wniosek w sposób następujący: „Za przyczynieniem się prokuratora państwa lub jego zastępcy ma być ośm dni po wydaniu umieszczony wyciąg wyroku w jednym z dzienników departamentu, w którym skazany w ostatnich czasach mieszkał. Wyciąg ten ma oprócz tego być przybity na drzwiach ostatniego mieszkania skazanego równie jak na drzwiach ratusza głównego miasta okręgu, w którym zbrodnia popełniona została, nakoniec także w sali sądu przysięgłych. Podobny wyciąg ma być przesłany w tym samym terminie dyrektorom administracji rejestrów i dóbr ziemskich w miejscu pobytu zbrodniarza skazanego in contumaciam.“ Wniosek ten przyjęła izba większością głosów, i przystąpiła do dyskusji nad projektem ustawy pana Parieu. Dep. Vezin mówił przeciw nagłości. Minister oświecenia żądał nagłości dla dobra młodzieży, ponieważ rząd inaczej żadnych niema środków przeciw nauczycielom w szkołach elementarnych. Nienależy czekać na dyskusję nad organiczną ustawą nauk, ponieważ zbyt długo się przeciągnie. Dep. Duprat odpowiedział ministrowi, że rząd ma w ręku wszelkie środki przeciw nauczycielom szkół elementarnych, którzy się dopuszczają przekroczenia swych obowiązków. Od kilku miesięcy oddalił rząd 1800 nauczycieli elementarnych, z których 1200 zostało bez chleba. Minister oświecenia oświadczył, iż to podanie jest przesadzone i apelował do patriotyzmu izby, aby przyjęła ustawę prowizoryczną, zgadzając się ze zdaniem pana Molé, aby izba sama wyznaczyła dzień, kiedy chce przystąpić do dyskusji nad ustawą organiczną. Referent komisji dzielając zdanie ministra oświadczył się w imieniu komisji także za nagłością. Izba przystąpiła do głosowania nad projektem ustawy pana Parieu względem mianowania i oddalenia z urzędu nauczycieli szkół elementarnych. Prezydujący oznajmił: „Nagłość odrzucono 312 głosami przeciw 312. (Śmiech.) Niemasz w tem nic śmiesznego, jeżeli izba tak jest podzielona! „Prezydujący chciał ten projekt ustawy umieścić w porządku dziennym, aby go jutro pierwszy raz odczytano, lecz lewa

strona przeciw temu zaprotestowała, a prezydujący musiał ustąpić. Legitymiści głosowali przeciw nagłości z obawy, aby przez dyskusję nad projektem pana Parieu nie odroczone na czas nieoznaczony główną dyskusję ustawy naukowej.

(Wiadomości bieżące.)

Paryż, 2. stycznia. Wczorajsza uroczystość przyjmowania w Elysée National odbyła się bez wszelkich szczególniejszych wypadków. Prezydent republiki — pisze Moniteur — przyjmował przy asystencji wiceprezydenta, generała Changarnier, wszystkich ministrów, tudzież znacznej liczby generałów i oficerów sztabowych, — na dniu dzisiejszym w godzinach ku temu wyznaczonych rozmaite korporacje państwa w jednym z salonów pałacu Elysée. Przyjęcie było liczne i świetne. Mowy nie trzymano żadnej. Oficerowie gwardyi narodowej zeszli się tam w wielkiej liczbie, a przyjęcie skończyło się dopiero o 4½ godzinie. — O zgromadzeniu narodowym nie wspomniano wcale. Jakoż nie było tam urzędownie reprezentowane. Niektórzy jego członkowie przybyli na to przyjęcie w charakterze tylko prywatnych osób. Zamiar przeto spowodowania ciała prawodawczego do okazania życzliwości i uległości swej dla władzy wykonawczej, spełził na niczem.

Sprawa tycząca się Montevideo zostanie prędzej i prościej załatwioną, niż się tego wprzód spodziewano. Jeżeli nas dobrze poinformowano, tedy wotum przedwczorajsze zgromadzenia narodowego — oświadczające się za uwzględnieniem poprawki wojennej od p. de Rancé wniesionej, dało powód rządowi do pochwylenia innego środka, który wszystkie stronnictwa może zaspokoić. Spowodował on generała Pacheco y Obes, nadzwyczajnego posła rządu w Montevideo, do napisania pamiętnika, w którym podano za najodpowiedniejszy środek: utworzenie ekspedycyjnej ligii z gwardzystów ruchomych i z innych wysłużonych wojskowych, na koszt rządu w Montevideo (lecz tymczasem od Francji tytułem zaliczenia podejmowany), przeczoby utrzymano sławę narodową, i poparto wielkie polityczne i handlowe interesa, jakie w Montevideo zachodzą. Do podobnego wniosku, który co do treści zawiera wojnę przeciw dyktatorowi Rosas, mógł się i rząd przechylić, zwłaszcza że co do formy nie uchybia wyrzeczonemu przezeń zdaniu, iż Francya nie myśli wypowiedać wojny dyktatorowi w Buneos Ayres.

W chwili kiedy rozchodzą się głośne wieści o reorganizacji gwardyi narodowej, staje się następujące zestawienie dość interesujące: Podczas wybuchu rewolucyi lutowej liczyło 13 legionów paryskich około 58,000 ludzi. Pod rządem prowizorycznym, który zadekretował powszechnie uzbrojenie się, wzmożła się liczba gwardyi paryskiej do 242,000 ludzi. Obecnie liczy już tylko 100,000, t. j. jednego gwardzistę na 10 dusz ludności. Koszta paryskiej gwardyi narodowej od miasta ponoszone, obliczone są na rok 1850 na jeden milion.

(Stronnictwo na korzyść nowego odroczenia posiedzeń izby prawodawczej.)

Paryż, 31. grudnia. Dziennik jeden wieczorny pisze: „Zawiązuje się znowu w cichości w zgromadzeniu narodowym stronnictwo na korzyść nowego odroczenia się. Do partyi tej należą najprzód szczególni przyjaciele Elysée i poufni ministerstwa. Nie mówią wprawdzie o tem jeszcze głośno, lecz już napomykają przy sposobności, że ustawiczne posiedzenia zgromadzenia narodowego sprowadzą wkońcu upadek handlu i przemysłowości; że utrzymywany pomiędzy ludnością z powodu tych posiedzeń duch niespokojności niedozwala doprowadzić do zwykłej miary zbywania towarów i innych rzeczy do uprzyjemnienia życia służących. Odroczenie to ma być proponowane tylko jako przypadkowy — właśnie od dogodnej chwili następczony środek; nieobecność zgromadzenia narodowego przez ciąg 6 miesięcy w roku, ma według życzenia zwolenników ministerstwa zostać regułą. Rząd miałby wtenczas potrzebny czas do wypracowania praw i do administracji w kraju, na którym mu przy obecnym trybie posiedzeń zbywa zupełnie, a których ustawiczność zagnęła go nadto wydawać liczniejsze urzędowe objady, więcej przyjmować wizyt, i dawać częstsze posłuchania reprezentantom, — którzy mimo wyraźnego zakazu zawartego w porządku czynności, nachodzą ciągle ministrów ze wstawianiem się za interesami prywatnych osób. Mniejsza jednakże frakcja większości zdaje się być stanowczo temu projektowi przeciwną.“ (D. R.)

Belgia.

(Odpowiedź króla na mowę gratulacyjną prezydenta izby reprezentantów.)

Bruksela, 2. stycznia Wczoraj przyjmował król i jego rodzina, w asystencji ministrów i całego dworu swojego, po kolei: korpus dyplomatyczny, deputacje obu izb, władze, duchowieństwo, korpus oficerów itd. W odpowiedzi na mowę gratulacyjną prezydenta izby reprezentantów, wyraził się król następnie:

„Narodowość belgijska, której zagrażało tak wiele niebezpieczeństw, która tyle musiała zwalczyć trudności i różne przebyć wypadki, zdołała się ustalić — dzięki dobremu duchowi i prawdziwie wzorowej mądrości belgijskiego ludu. Wielkiej i świetnej możemy jeszcze spodziewać się przyszłości. Lecz aby narodowość stała się silną i trwałą, potrzeba przedewszystkiem dwóch rzeczy. Musi ona przemawiać do serca i oraz do ducha; musi się opierać na uczuciu i rozumie. Wtenczas będzie trwała i pozyska dla siebie sympaty. Mamy to wszystko, a zgoda, jako niemniej i mądrość izb przyczyniają się wiele do ochrony szacownych tych żywiołów. W naszym kraju zachowuje się dobre porozumienie pomiędzy wyższymi i bogatszymi klasami towarzystwa a klasą robotniczą; klasa ta żąda tylko roboty, zatrudnienia. Potrzeba przeto dokładać wszelkiego starania,

aby praca jej wynagradzała się należycie. To byłoby najlepszą przysługą dla tej uczciwej, tak spokojnej i porządek miłującej klasy robotniczej. Myśl tę zalecam szczególnie izbie; sądzę, że godna jest jej uwagi, i że ztąd mogłoby wiele dobrego wyniknąć. Tak postępując możemy mieć nadzieję, że dobra nasza ludność oprze się wszelkim usiłowaniom kuszącym się omamić jej ducha lub exploatować jej namiętności. Dójdziemy do tego, iż będziemy mogli uniknąć systemu dawania zachęty subsydyami, który to system niweczy produkcyjną pracę, osobistej inicjatywie odejmuje otuchę, a w dalszym czasie wywiera smutny wpływ na całą ludność. Środki te, połączone z rozsądnym i rozumem utrzymaniem w nieskazitelności instytucyj naszych, dadzą nam silną ręką do zachowania zaszczytnego pokoju i publicznego dobra."

W odpowiedzi swej na gratulację burmistrza z Brukselii, napomknął król między innymi i o tem, że Brukselia jest prawie jedynym miastem stołecznym w Europie, gdzie niedoznano żadnej reakcji z powodu wypadków zaszłych w czasach ostatnich. Kiedy w innych państwach wrzała pomiędzy mieszkańcami niezgoda, panowała tu przeciwnie zgoda, i jeden i tenże sam duch ożywił wszystkie klasy towarzystwa.

(D. R.)

Niemce.

(Dekret królewski.)

Drezno, 3. stycznia. Wydany do izb saskich dekret królewski dotyczący się konstytucji Niemiec, jest następującej treści:

Stosownie do zapewnienia danego przy zagajeniu teraźniejszego sejmiku zwyczajnego przedkłada Jego król. Mość izbom sprawozdanie wykazujące dotychczasowe postępowanie rządu w sprawie konstytucji niemieckiej i teraźniejsze stanowisko jego w tej mierze. (Kontrasygnował) v. Beust.

Tymczasowo wydrukowano wstęp tylko, obejmujący historyczny rozwój sprawy niemiecko-konstytucyjnej od pierwszego zebrania się zromadzenia narodowego w Frankfurcie, aż do dzisiejszego stanu rzeczy. Wywód ten składający się z całych pięciu arkuszy druku, rozdano dziś zrana pomiędzy członków izb obu. Co się zaś tyczy druku 29 artykułów dodatkowych, które zajmą także około 10 arkuszy, zachodzi jeszcze niejaką wątpliwość ze strony dyrekcji co do tego, czyli wszystkie te akta naraz, czy zaś niektóre z nich tylko mają być podane do druku.

(D. a. Z.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 3. stycznia.)

Met. Austr. 5% — 85 $\frac{1}{2}$. Akcje bank. 1265. Sard. 33. Hyszp. 3% — 29 $\frac{1}{4}$. Polskie 300 — 116; 500 — 81.

Prusy.

(Spór ministra handlu z dyrekcją kolei żelaznej. — Wiadomości bieżące.)

Berlin, 1. stycznia. Powszechną uwagę zwraca tu na siebie spór ministra handlu z dyrekcją kolei żelaznej w niższym Szlązku. Rząd domaga się bowiem od dnia dzisiejszego tej kolei jako swojej własności, towarzystwo zaś a raczej dyrekcja protestuje przeciw temu przywłaszczeniu, jako aktowi samowolnemu, ponieważ ta kolej tylko z powodu pretensji administracji państwa nie mogła się rentować. Pomimo to postanowił minister Heydt objąć jutro dyrekcję i tym końcem oznaczył termin, na którym dyrekcja dotychczasowa stanąć niechce. Ciekawa rzecz jak się zakończy ten konflikt, w ogóle publiczność oświadcza się przeciw ministerstwu lubo wcale nie ma powodu sympatyzowania z dyrekcją. Dyrekcja zaś nic innego niepragnie jak wywołać akt przemocy, który w takim składzie rzeczy nieochoybnie nastąpi, poczem będzie spokój.

Od niejakiego czasu nie ma tu wcale żadnych politycznych nowin. Tylko stosunek Austrii do Prus zwraca jeszcze na siebie powszechną uwagę. Również niepokoi trwożliwe umysły polityka, jaką rząd pruski zachowuje względem Szwajcaryi, chcąc znowu lubo w drodze dyplomatycznej uzyskać Neufchatel, jedyny kraj gdzie, wyjąwszy Francję, jeszcze rząd krajowy potąd nie jest przywrócony. Utrzymuje się tu powszechne zdanie, że zbliżenie się gabinetu pruskiego do rządu Ludwika Bonapartego jest w związku z tym przedmiotem; łączą z tem także zapowiedziane na dzisiaj z pewnością przybycie pana Persigny.

(Sprawozdanie komisji centralnej izby drugiej. — Konferencya konserwacyjno-konstytucyjnych towarzystw centralnych.)

Berlin, 3. stycznia. Komisya centralna izby drugiej wyznaczona do rozpoznania stanu ekonomii państwa na rok 1849 i 1850 przedłożyła pierwsze swe sprawozdanie zaczynające się temi słowy: "Uchwałą z dnia 4. września b.r., według której przedłożone król. rządowi projekta o ekonomii państwa pro 1849 i 1850, mają być rozpoznawane najprzód przez dziewięć specjalnych komisyj, w drugiej instancji, a potem przez mającą się ztąd utworzyć komisję centralną przygotowaną do powzięcia uchwały in pleno, oznajmiła izba swą wolę, że ważne konstytucyjne prawo rozpoznawania i postanowienia ekonomii państwa będzie pełnił z zupełną znajomością rzeczy i z tą sumiennością, na jaką tylko dotrzymanie pewnej miary czasu dozwoli." Poczem następuje wykaz finansów państwa Pruskiego.

Odbyta w sobotę w skutek zwołania przez centralny wydział konferencya konserwacyjno-konstytucyjnych towarzystw centralnych, które się składają z prezesów większych obwodowych towarzystw, z komitetów dystryktowych i z mężów zaufania tych ostatnich, oświadczyła jednomyślnie to przekonanie, że projekt konstytucji z 28. maja należy przedłożyć Erfurtskiemu sejmowi dla obszernego naradzenia

się i wolnego uchwalenia we wszystkich jego częściach, i że te punkta rzeczonych projektów, które z Frankfurtskim projektem się zgadzają, nie należy bynajmniej brać do rozpoznania lub poprawy, ale owszem uważać je za stanowczo uchwalone.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie z 9. stycznia.)

Lwów. Dziś nie było dowozu ani targu; — drobna sprzedaż w cenie następującej: Kwartę krup pszennych 20k., jęczmiennych 10k.; jaglanych 15k.; hreczanych 12k.; mąki pszennej 10k.; żytniej 7k.; kwarta piwa 10k.; wódki przedniej 58k.; szumówki 40k. Funt masła 50k.; łaju 19k. Funt mięsa wołowego 12 $\frac{1}{2}$ k. w. w.

(Doniesienie o wełnie.)

Wrocław, 1. stycznia. Sprzedaż wełny była w miesiącu grudniu wcale znaczna. Zakupiono jej blisko do 3000 centnarów. O wełnę w rozmaitych gatunkach dopytywano się starannie z wielu stron; szczególnie zaś trafiali się kupcy na wełnę ordynaryjną i średnią na paczes przydatną, w cenie od 45 do 57 rthal.; ceny zresztą obu tych gatunków wełny podniosły się o 2 do 3 rthal. wyżej. Cena wełny w lepszych gatunkach została prawie taka sama jak dawniej; sprzedawano ją — mianowicie wełnę szlązką, po cenach dotychczasowych, i tylko nie wielka jej ilość po wyższych nieco cenach odeszła. Do Anglii zakupiono znaczny ładunek wełny lepszego gatunku, zwłaszcza że po ostatniej licytacji na wełnę kolonialną powzięto lepsze o wełnie niemieckiej mniemanie. Największe kupna poczynili tutejsze domy agencyjne, fabrykanci krajowi, tudzież hurtownicy z Berlina, Hamburga, Saksonii i z księstwa Berg. Sprzedano: ze strzyży szląskiej 500 centnarów, z poznańskiej 200 cent., z polskiej 600 cent., rosyjskiej 1200 cent., z węgierskiej pierwszej i z drugiej strzyży 200 cent., wełny jagnięcej około 60 cent., wełny maskkiej i z owiec odeszłych 180 cent., kudłatej i starganej 60 cent., i kładziemy tu kursujące ich ceny: Strzyży szląskiej cienka wełna 74 do 90, wełna jagnięca 75 do 80, strzyży poznańskiej cienka 70 do 78, średnia 62 do 67, wełna polska i rosyjska dość dobrego gatunku 52 do 58, rosyjska ordynaryjna i średnia 45 do 50, wełna maskka i z owiec odeszłych 49 do 60, z węgierskiej pierwszej i z drugiej strzyży 44 do 46; cienka wełna szlązka przebrakowana 57 do 60 rthal. Niedawno temu przybyły tu nowe dostawy wełny, a inne są jeszcze spodziewane. Umowy kupna na rok 1850 dość liczne, a temi dniami sprzedano znowu dość znaczny zapas wełny.

(P. H. Z.)

Kurs lwowski.

Dnia 10. stycznia.

W monecie konwencyjnej.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	14	5	17
Dukat cesarski	5	17	5	20
Półimperyal zł. rosyjski	9	9	9	12
Rubel śr. rosyjski	1	45 $\frac{1}{2}$	1	46 $\frac{1}{2}$
Talar pruski	1	34	1	35
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	18	1	19
Galicyskie listy zastawne za 100 złr.	100	2	100	12
Galicyskie l. z. w kasie T. Kr.	100	6	100	30

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 10. stycznia. JO. Wierzchlejski Frańc. Ks., biskup r.k., z Przemysła. — Książę Lubomirski Adam, z Krakowca. — Hr. Piniński Leonhard, z Rokietnicy. — Sikorski Seweryn, z Brzeżan. — Jaworski Apolinary, z Ordowa. — Bogucki Tomasz, z Leśniowiec. — Czajkowski Hippolit, z Krakowa. — Pięczykowski Meliton, z Medwedowiec. — Prytyka Karol, z Brzeżan. — Dąbrowski Wiktor, ze Stanisławowa. — Krzeczunowicz Ignacy, z Bolszowca. — Torosiewicz Michał, z Poltwi. — Zagórski Wicenty, z Czech. — Dzierzkowski Adam, ze Złoczowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 10. stycznia. Lanekoroński Teodor, do Poddubiec. — Bako de Hette Karol, do Manasterzysk. — Jaruntowski Antoni, do Jabłonki. — Nowacki Kazimierz, do Teysarowa. — Bochdan Felix, do Zadwórza. — Bocheński Wiktor, do Głęboki. — Czajkowski Hippolit, do Sarnik. — Żurakowski Józef, do Hluboczka. — Strzelecki Jan, do Kukizowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 10. stycznia.

Pora	Barometr w mierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	28. " 0	— 10	— 8,2°	połud. wsch.	Pochm. mgła śnieg
2 god.pp.	28. 1. 11	— 10	— 11°	połud. "	" "
10 g.w.w.	28. 1. 10	— 11		—	" "

Uwaga: Dnia 11. stycznia o 6. godz. zrana pokazywał Term. — 15°

TEATR

Dzisiaj: **Pani Kasztelanowa**, dramat w 1 akcie i **Dama i Studenci**, komedia w 2 aktach.

Jutro: Opera niemiecka na dochód barytonisty Karola Wack: **Antonio Grimaldi**.